

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

De arcta via salutis: & lata via perditionis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

DE ARCTA VIA SALI Fo. 3

senti gaudijs delectantur caducis: quanto futura sine fine gaudia se sperant accipere, & in æternum regnare cum Christo. At vero reprobi hic habent patriam, cuius vitæ desiderijs solummodo inhiant: Ideoque post hanc vitam in exilium relegantur perpetuum, vbi cunctis carentes voluptatibus, sola in tormentis patiantur aduersa.

De arcta via salutis, & lata via perditionis.

Art. IIII.

Entrate per angustam portam: quia lata porta et spaciola via, quæ ducit ad perditionem: & multi sunt qui intrant per eam. Sed angusta porta & arcta via, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam. Mat. 7.

Christus loquutus est verba hæc. Et quid utiq; verbis his horribilius dici potuit: aut quid tam terribiliter sonat? Certe ad perterrendū corda nostra sufficere potuit, si aliud nihil Christus dixisset, nisi quod arcta est via salutis, spaciola vero damnationis, quo pa teret q̄ facile sit damnari: difficile autem saluari. Iam vero dicendo quod pauci inueniunt viam arctam salutis: multi autem ambulent viam latam damnationis, euidenter insinuat, quod pauci saluentur, plurimiq; damnentur. Quod & alibi clarius protestatur: Multi, inquit, sunt vocati: pauci vero electi. Mat. 22. Quis audito hoc verbo non expauescat, & contremisecat: si tamen vere fidelis est, & illuminat a msortitus est fidem? Talis nanq; & tanta, tam alta & ardua est fides Christiana: vt licet certissime sciremus omnes homines qui unquā fuerunt, erunt

DIONYSII CARTH.

erunt, aut sunt in mundo esse saluandos, vno excepto: merito viatorum vniuersisque vehementer timeret, ne forte ipse esset ille damnandus, & in super cum metu & reuerentia deo seruiret. Quid em̄ est, quæso, id quod credimus, q̄d statim post vitam hanc momentaneam deducemur an̄ tribunal Christi, veri omnipotentis dei, & iudicis infallibilis, metuēdi atq̄ iustissimi: recepturi ab eo aut pœnam æternam inferni, aut sempiterna gaudia cæli. Si hæc diligēti ac lympida fide attenderemus: mirum si vnquam sine timore atque tremore esse possemus. Sed malicia & negligentia nostra excæcat cor nostrum. Si ituri essemus per campum latronibus plenum, in q̄ pauci transeuntes euaderent: quis non vehementer metueret, ne t̄palem incurreret mortem? Nunc autem ambulamus per seculi huius campum, dæmonibus plenum, in quo, sicut nunc dictum est, pauci (comparatiue loquendo) euadunt damnationem æternam. Nec tamen timemus, sed ridemus, epulamur, iocamur, & vana ac periculosissima securitate resolvimur. Non ita dilectissime frater, non ita sit apud nos, nō ita superficialiter audiamus eloquia Christi, ne negligamus & perdamus nos ipsos perditione irrecuperabili, intolerabili, sempiterna. Sed profunde atque solertter verba saluatoris impleamus, p̄sando quod scriptum est: Dominum exercitū sanctificate, ipse pavor vester, & terror vester. Illud quoq̄: In timore domini esto tota die, & habebis spem in nouissimo. Vnde & Hierem. ista considerās, dixit: Non est similis tui dñe. Magnus es tu, & magnum nomen tuum in fortitudine, quis non timebit te o rex gentium? Hinc etenim scriptum

Heb. 12

Esai. 8.

Prouer. 23

Hierem. 10

ptum est, Magna & mirabilia sunt opera tua do-
mine deus omnipotēs. Iustę & verę sunt vię tuę
domine rex seculorum, quis nō timebit te & ma-
gnificabit nomen tuū: quoniam iudicia tua ma-
nifesta sunt? Sed anteq̄ de hoc plura commemo-
rem, pauca dicenda sunt de intellectu præindu-
ctorum Christi verborum. Ait ergo angustam es-
se portam, arctamq̄ viā salutis, imo (vt verius
loquar) multum angustam valdeq̄ arctam. Ait
nempe: Quam angusta. i. multū angusta est por-
ta. Spaciosam vero asserit portam, latamq̄ viā
damnationis perpetuę. Ex præhabitis autē pa-
tet intelligentia horum verborum. Siquidē pau-
lo ante nunc introduxi duplicem esse hominum
viam. Vnam virtuosam ac splendidam. Quę ē
viā seu vita electorum, deo timorate atq̄ solici-
te seruientium. Hęc autem est viā arctā & por-
ta angusta, quoniam ars & virtus sunt circa dif-
ficia. Quod statim clariū explanabo. Porro a-
liā est viā vitiosa ac tenebrosa, vtpote viā seu
viā reproborum. Quę lata censetur, quoniam fa-
cile ē a medio rationis discedere, a rectitudine v-
ritutis deficere, & legem diuinam omittere.

Veruntamen circa hoc utilis oritur quęstio. Cū
enim iuxta philosophum ratio deprecetur ad opti-
ma. Virtus quoq̄, secundum Damascenum, sit Damasce-
secundum naturam, videlicet rationi consenta-
nea. Et secundum Tullium: imo secundum Au-
gustinum atq̄ Basilium, seminaria quędam vir-
tutum nobis connata concreataq̄ sunt: videtur
q̄ virtus sit maxime delitiosa ac facilis. Et respō-
dendum, q̄ vtiq̄ virtus ex sua natura est conna-
turalis, delitiosa, & facilis: sed difficultas virtu-
res adipiscendi, ac virtuose agendi est ex parte
C nostri

Apoc. 17.

Philosop.

Damascen-

nus

Tullius.

Augusti.

Basilius

DIONY. CARTH.

nostri, videl. ex imperfectione, corruptione, infectio
 neque nostri. Præsertim autem propter originale pec
 catum, per quod quatuor vulnera anime nostre
 infliguntur. Quæ sunt ignorantia in intellectu, ma
 litia in voluntate, infirmitas in vi irascibili, concu
 piscencia in vi seu appetitu concupiscibili. Insuper
 iuxta philosophum quoque quo intellectualis sub
 stantia longius distat, occumbit, ac deficit ab en
 te primo intellectu diuino, omnium rerum ultimo
 fine: tanto difficilius seu pluribus motibus ad ip
 sum pertingit. Cum igitur anima rationalis in
 ordine intellectualium naturarum sit ima ac vl
 tima, in qua intellectuale lumen a deo debile est,
 ut ipsa in principio sui sit tanquam tabula rasa, depin
 gibilis, non depicta: elucescit quod ipsa difficillime
 ad ultimum finem deum æternum pertingat, quã
 tum in ipsa est. Et istud verum est etiam de natu
 rali anime felicitate, naturalibusque loquendo vir
 tutibus. Propterea multo verius est de supernatu
 rali eius beatitudine (quæ est visio dei per speci
 em) virtutibusque infusis loquendo, cum talis finis
 tales quoque virtutes pene incomparabiliter præ
 stantiores sint & sublimiores naturali beatitudi
 ne ac naturalibus virtutibus anime. Hinc ani
 ma nostra indiget incessabili adiutorio gratiæ
 dei, & inspiratione ac motione spiritus sancti.
 Præterea denique pene innumerabilia nobis oc
 currunt impedimenta virtutum, tam ex parte pro
 priæ carnis quam mundi & dæmonis: quibus a con
 uersatione virtuosa non mediocriter impedimur,
 retrahimur, aut tardamur. Vnde Bernardus: Pri
 mum, inquit, impedimentum nostrum & occu
 patio grauis, ipsa est necessitas miseri corporis hu
 ius, quod dum modo somnum, modo cibum, mo
 do alia

Philosop.

Bernard.

DE ARCTA VIA SAL .10.

do alia quæq; requirit, non dubium quin frequē
 ter nos ab exercitio spūali impediāt. Diabolus q̄ *1. Petri 5.*
 q; vt Petrus ait apost. tanq̄ leo rugiens circuir,
 q̄rens quem deuoret. Sed et mundus multa, heu,
 nimis offert virtutū obstacula. Hinc ergo per ar
 duum est, semper in medio permanere v̄tutum,
 & non declinare ad vitiosum extremū. Adhuc *Dionysius*
 aut̄ (vt Dioni. docet) v̄tus seu actio v̄tuosa, ē ex
 integra et oīfaria causa, oībus v̄tutū circūstātijs
 parit̄ cōcurrētibus. Vitiū v̄o est p̄ cuiuslibet cir
 cūstātiæ defectū, infinitisq; modis cōtingit errare, *Ecc̄l. 1.*
 deficere, et p̄ire. Vñ & Sal. dicit, Stultorū infinitus
 ēnt̄erius. Hic ergo via v̄tutū ē arcta. Via v̄o vi
 tiorū spaciōsa. Et hoc maxie q̄tū ad incipiētes &
 imperfectos, nō aut̄ q̄ ad perfectos, sicut patebit
 Increpatio ignauix, negligentie, ac acci
 dia nostræ. *Articu. qū int̄. Luc. 13.*

DIxit aut̄ q̄dam ad Ies. Dñe si pauci
 sunt, qui saluant̄? Qui ait, Contendi
 te intrare per angustā portā. Ex his
 v̄bis innotescit, q̄ p̄habita v̄ba de
 arcta via sal. Ch̄rus iduxit ad demō *Gregor.*
 strandā saluādoꝝ paucitatē. Præterea vt clarius
 agnoscamus q̄ vere arcta sit via sa. aduertamus
 v̄ba Greg. Arcta, inq̄t, via, i q̄ q̄sq; studiose cō
 stringitur, q̄ sub p̄ceptorū custodia solicite coar
 ctatur, ē in hoc mūdo viuere, & de mundi huius
 cōcupiscentia nil habere: aliena nō appetere, pro
 pria q̄q; nō tenere, laudes mūdi despiciere, oppro
 bria pro deo amare, gloriam fugere, despectum
 sequi: adulationes despiciere, despicientes hono
 rare: mala nocentiū ex corde dimittere, dilectio
 nisq; gr̄am circa eos immobilē cōseruare. Quā
 uis at̄ hæc cæteraq; p̄nā opera, vigilia, abstinē
 tia, discā